

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Filipa Dienstbiera a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **O. A M. A.**, zastoupeného Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 834/7, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 6. 2017, č. j. OAM-245/ZA-ZA11-ZA15-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 10. 2017, č. j. 61 Az 12/2017 – 46,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím rozhodl, že žádost žalobce o mezinárodní ochranu je nepřípustná podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení o této žádosti zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona. Současně rozhodl, že státem příslušným pro posouzení žádosti žalobce je Spolková republika Německo (dále jen „SRN“). Žalobce byl držitelem víza za účelem strpění vydaného dne 15. 6. 2016 SRN s platností do 14. 12. 2016. S ohledem na skutečnost, že platnost víza vydaného SRN skončila před méně než šesti měsíci, k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu byl příslušný stát, který toto vízum udělil, na základě čl. 12 odst. 2 a 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „nařízení Dublin III“).

[2] Žalovaný neshledal důvody pro postup podle tzv. „*diskrečního ustanovení*“ čl. 17 nařízení Dublin III, neboť žalobce nezpochybnil kvalitu a systém azylového řízení v SRN, ale naopak sdělil, že zná lidi, kteří v důsledku obdobných zdravotních problémů, jimiž žalobce trpí, obdrželi v SRN mezinárodní ochranu. Žalobce uvedl jako jediný důvod pro setrvání v České republice svou léčbu. Již před příjezdem do ČR však strávil v SRN dva a půl roku a do ČR přijel až poté, kdy zjistil, že náklady na léčbu a ubytování jsou podstatně nižší. Podle lékařských zpráv je žalobce schopen přemístění do SRN a jeho zdravotní stav není kritický. Do nemocnice dochází na léčbu a následně je propouštěn do domácí léčby. S odkazem na rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 2. 2017, *C. K.*, C-578/16 PPU, žalovaný uzavřel, že ČR podnikne veškeré kroky, aby zajistila bezpečný a klidný převoz na hranice, doprovod zdravotního personálu a sanitního vozu. SRN obdrží také v dostatečném předstihu všechny lékařské zprávy, které má žalovaný k dispozici.

[3] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji v záhlaví označeným rozsudkem zamítl. Důvody, na základě nichž žalovaný určil příslušnost SRN, byly podle krajského soudu dostatečně srozumitelné, neboť odkázal na čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III, který se vztahuje na situaci, kdy je žadatel držitelem jednoho či více víz, jejichž platnost skončila před méně než šesti měsíci. V takovém případě se pak na žadatele vztahuje odstavec 2 téhož ustanovení, podle kterého je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto vízum udělil.

[4] Podmínky pro postup podle čl. 17 nařízení Dublin III jsou dány pouze tehdy, je-li prokázán humanitární důvod spočívající v tom, že by přemístění žadatele mohlo v důsledku jeho zdravotního stavu vést k natolik závažnému zhoršení či dalšímu poškození zdravotního stavu, že by mohlo být považováno za nelidské a ponižující zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU. Podle lékařských zpráv se u žalobce jedná o stav po střelném poranění L páteře s následkem paraparézy dolních končetin a onkologické onemocnění (tumor testis I dx, stádium IIA), které bylo zjištěno v průběhu jeho pobytu v ČR. Krajský soud si opakovaně vyžádal vyjádření onkologické kliniky Fakultní nemocnice Ostrava, podle nichž jsou další přesuny žalobce „*nevhodné*“. Z těchto vyjádření však nelze dovodit, že by žalobcův návrat do SRN byl nereálný nebo zvlášť ohrožující jeho život a zdraví nebo že by měl následky představující porušení 4 Listiny základních práv EU.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s“).

[6] Stěžovatel vytkl krajskému soudu, že se řádně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou součástí správního spisu a které vyšly najevo během řízení před soudem. Soud vystavěl své závěry na ryze subjektivním názoru bez opory v odborném posouzení osobní situace stěžovatele a rozhodl na základě nepřípustné libovůle. Krajský soud „*nesprávně posoudil právní otázky související s přípustností žádosti o udělení mezinárodní ochrany v ČR, čímž učinil své rozhodnutí nepřezkoumatelným*“.

[7] Nepřezkoumatelnost rozsudku stěžovatel spatřoval v části týkající se posouzení podmínek pro určení příslušnosti podle čl. 12 nařízení Dublin III. Pokud soud dovodil

naplnění kritéria stanoveného v odstavci 2 tohoto ustanovení, jednalo se o jeho subjektivní názor, který nebyl dostatečně odůvodněn. Stěžovatel totiž v době žádosti o mezinárodní ochranu nebyl držitelem platného víza. S ohledem na skutečnost, že u stěžovatele nebylo naplněno žádné z kritérií kapitoly III nařízení Dublin III, příslušnost členského státu k projednání žádosti o mezinárodní ochranu měla být určena na základě čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III, podle kterého je příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána, což je ČR.

[8] I přes spornou otázku použití čl. 12 nařízení Dublin III byl stěžovatel přesvědčen, že v posuzované věci byl jednoznačně dán humanitární důvod pro použití diskrečního ustanovení čl. 17 téhož nařízení, a to s ohledem na komplexní osobní situaci stěžovatele a zejména jeho zdravotní stav. Stěžovatel podstoupil v ČR pravostrannou orchiectomii k odstranění tumoru, poté 3 cykly chemoterapie a v červenci 2017 další operační zákrok pro retroperitoneální lymfadenopatii, přičemž lékaři v ČR jsou světoznámí specialisté v léčbě onkologického onemocnění právě touto metodou. Krajský soud se podobně jako správní orgán těmito humanitárními důvody zabýval a zcela správně si opatřil stanovisko ošetřujících lékařů. I přes srozumitelné a určité závěry však krajský soud dospěl k nesprávnému závěru o možnosti přemístění stěžovatele do SRN. Posouzení zdravotního stavu stěžovatele krajským soudem je zjevnou libovůlí při výkladu odborného lékařského posouzení, čímž soud porušil právo stěžovatele na spravedlivý proces. Z těchto skutečností jednoznačně vyplývá, že *„nebyl zjištěn stav bez důvodných pochybností, správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav a překročením odborného vyjádření porušuje správní orgán princip legitimního očekávání, neboť soudu nepřísluší překračovat hodnocení odborného stanoviska lékařů* “.

[9] Závěr krajského soudu vystavěný na subjektivním posouzení nemůže „*sanovat* “ rozpor s čl. 4 Listiny základních práv EU, protože přemístění stěžovatele do Hamburku na vzdálenost větší než 1000 km by prokazatelně neslo riziko značného a nevratného zhoršení jeho zdravotního stavu, neboť vývoj daného onkologického onemocnění je ovlivňován volnými radikály, mj. stresem. Tento závěr byl lékaři Fakultní nemocnice Ostrava potvrzen. Závěr soudu stěžovatel považoval za lichý a nesprávný. Soud dostatečně nezjistil všechny dopady přesunu do SRN na progresi zdravotního stavu stěžovatele, ale omezil se na pouhá souhrnná zjištění, která byla v extrémním rozporu se skutkovým stavem. Závěrem stěžovatel podotkl, že náklady spojené s pobytem na území ČR nese od počátku sám a bude tomu tak i do budoucna.

[10] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s napadeným rozsudkem a odkázal na své rozhodnutí a vyjádření k žalobě.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je ovšem také její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kritérií se Nejvyšší správní soud zabýval např. v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění na tomto místě pro stručnost odkazuje.

[12] Jedním z důvodů přijatelnosti kasační stížnosti je situace, kdy se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Tak je tomu i v nyní posuzované věci. Nejvyšší správní soud se dosud vyjádřil k podmínkám pro použití diskrečního ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III v návaznosti na jeho výklad podaný Soudním dvorem v rozsudku *C. K.* ve vztahu k namítanému nepříznivému psychickému stavu (rozsudek ze dne 25. 5. 2017, č. j. 7 Azs 38/2017 – 73). Nyní posuzovaná kasační stížnost přináší otázku podmínek pro použití daného ustanovení v případě závažného fyzického onemocnění (onkologického onemocnění v kombinaci s upoutáním na invalidní vozík v důsledku poranění páteře). Vzhledem ke skutkovým okolnostem je také třeba upřesnit záruky, za kterých může být žadatel trpící závažným onemocněním předán do příslušného státu. S ohledem na tyto skutečnosti soud přijal kasační stížnost k věcnému projednání.

[13] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Dříve než se však soud bude zabývat otázkou podmínek pro použití čl. 17 nařízení Dublin III, je třeba odpovědět na námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, neboť v případě důvodnosti této námitky by Nejvyšší správní soud musel rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

[16] Podle stěžovatele krajský soud nedostatečně odůvodnil určení příslušnosti SRN na základě čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III, neboť stěžovatel nebyl v době podání žádosti držitelem platného víza. Stěžovatel ovšem ve své argumentaci pomíjí, že krajský soud (a před ním i žalovaný) dovodil použití čl. 12 odst. 2 nařízení Dublin III (podle kterého „[p]*okud je žadatel držitelem platného víza, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto vízum udělil* […]“) na základě čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III, podle kterého „[p]*okud je žadatel držitelem* […] *jednoho či více víz, jejichž platnost skončila před méně než šesti měsíci a na základě nichž mohl vstoupit na území členského státu, použijí se odstavce 1, 2 a 3, dokud žadatel neopustil území členských států*“. Z citovaného ustanovení je nepochybné, že pokud žadatel naplňuje podmínky odstavce 4, tedy byl držitelem víza, jehož platnost skončila před méně než šesti měsíci, a na základě tohoto víza mohl vstoupit na území členského státu, uplatní se pro určení příslušnosti odstavec 2 a příslušným státem je členský stát, který takové vízum udělil. Tvrzené nedostatečné odůvodnění napadeného rozsudku je tedy pouze důsledkem skutečnosti, že stěžovatel vytrhl část argumentace krajského soudu z kontextu. Naplnění podmínek čl. 12 odst. 4 nařízení Dublin III stěžovatel nijak nezpochybnil, soud proto neshledal důvod se touto otázkou dále zabývat.

[17] K námitce, že příslušný členský stát měl být určen na základě čl. 3 odst. 2 věty první nařízení Dublin III, podle které je příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána, postačí s ohledem na výše uvedené odkázat na samotný text daného ustanovení, z něhož je zřejmé, že k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu je příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána, „[p]*okud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát*“. Vzhledem ke skutečnosti, že příslušnost členského státu byla určena na základě kritéria výslovně předvídaného

nařízením Dublin III (čl. 12 odst. 2 ve spojení s odst. 4 nařízení Dublin III), nebyla založena příslušnost ČR podle čl. 3 odst. 2 věty první tohoto nařízení.

[18] V posuzované věci je stěžejní kasační námitkou otázka naplnění podmínek pro použití diskrečního ustanovení podle čl. 17 nařízení Dublin III, podle kterého „[o]*dchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný*“.

[19] Podrobný výklad tohoto ustanovení ve vztahu k tzv. „*zdravotním případům*“ poskytl Soudní dvůr v rozsudku *C. K.*. Zasadil jej přitom do kontextu Společného evropského azylového systému jako celku, který je založen na zásadě vzájemné důvěry mezi členskými státy a zároveň zabezpečuje ochranu základních práv žadatelů o mezinárodní ochranu. Soudní dvůr zdůraznil, že přemístění žadatele v rámci nařízení Dublin III lze provést pouze za podmínek, které vylučují, že toto přemístění s sebou pro dotčenou osobu ponese skutečné riziko, že bude vystavena nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu čl. 4 Listiny základních práv EU.

[20] Při určení intenzity, kdy by důsledky přemístění žadatele s ohledem na jeho zdravotní stav, dosáhly porušení čl. 4 Listiny základních práv EU, vyšel Soudní dvůr z judikatury Evropského soudu pro lidská práva k čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a to včetně rozsudku ze dne 13. 12. 2016, *Paposhvili proti Belgii*, stížnost č. 41738/10, který do určité míry zmírnil dříve vyžadovaný práh pro aktivaci čl. 3 Úmluvy v případě tzv. „*zdravotních případů*“ (srov. rozsudky ze dne 2. 5. 1997, *D. proti Spojenému království*, stížnost č. 30240/96, a ze dne 27. 5. 2008, *N. proti Spojenému království*, stížnost č. 26565/05). V této souvislosti Soudní dvůr zdůraznil, že členské státy jsou na základě přijímací směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu) povinny i v rámci řízení na základě nařízení Dublin III poskytnout žadatelům o azyl zejména nezbytnou lékařskou péči a lékařskou pomoc, které zahrnují alespoň neodkladnou péči a základní léčbu onemocnění a závažných duševních chorob. Za těchto podmínek a v souladu se vzájemnou důvěrou, která panuje mezi členskými státy, existuje silná domněnka, že lékařská péče poskytovaná žadatelům o azyl v členských státech je odpovídající (odst. 70 rozsudku *C. K.*).

[21] Obdobně jako ve věci *C. K.* (srov. odst. 71 daného rozsudku) ani v nyní posuzované věci stěžovatel netvrdil, že by v SRN docházelo k systémovým nedostatkům v přístupu žadatelů o mezinárodní ochranu ke zdravotní péči. Takové skutečnosti neplynou ani ze spisu.

[22] Soudní dvůr ovšem nevyloučil, že mohou existovat výjimečné situace, kdy i bez ohledu na kvalitu přijetí a péči dostupnou v členském státě příslušném pro posouzení žádosti, nebude možné vyloučit, že přemístění žadatele o azyl, jehož zdravotní stav je obzvláště závažný, může pro něj samo o sobě s sebou nést skutečné riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv EU (odst. 73 rozsudku *C. K.*). Pokud žadatel předloží, zejm. v rámci řízení o opravném prostředku, objektivní skutečnosti (zejm. lékařská osvědčení), která mohou prokazovat obzvláštní závažnost jeho zdravotní stavu a značné a nevratné následky, které by pro něj mohlo přemístění

představovat, nemohou orgány dotčeného členského státu, včetně jeho soudů, nepřihlédnout k těmto skutečnostem (odst. 75 rozsudku *C. K.*).

[23] I pokud by ovšem taková situace nastala, nevzniká členskému státu povinnost převzít příslušnost na základě čl. 17 nařízení Dublin III (odst. 88 rozsudku *C. K.*). Soudní dvůr ponechal uplatnění čl. 17 nařízení Dublin III v diskreci členských států. Pokud by zdravotní stav žadatele byl natolik závažný, že by samotné jeho přemístění představovalo skutečné riziko nelidského a ponižujícího zacházení a toto riziko by nebylo možné vyloučit ani přijetím opatření podle čl. 29 až 32 nařízení Dublin III (zejm. doprovod lékařského personálu, vybavení prostředky a nezbytnými léčivými přípravky během přemístění, včasné poskytnutí veškerých potřebných informací o zdravotním stavu příslušnému státu) a kapitoly III prováděcího nařízení Komise (ES) č. 1560/2003, bylo by povinností orgánů členského státu, aby odložily výkon rozhodnutí o přemístění do doby, než zdravotní stav žadatele jeho přemístění umožní. Teprve pokud by zdravotní stav žadatele neumožnil přemístění během šestiměsíční lhůty stanovené v čl. 29 odst. 1 nařízení Dublin III, zanikla by povinnost příslušného státu k převzetí žadatele a příslušným státem by se v důsledku uplynutí této lhůty (nikoliv na základě čl. 17 nařízení Dublin III) stal dožadující členský stát, tedy stát, v němž se žadatel fyzicky nachází (odst. 76 až 90 rozsudku *C. K.*).

[24] V nyní posuzované věci Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu, že přemístěním žadatele do SRN pro něj nevznikne skutečné riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv EU. V souladu s požadavky Soudního dvora krajský soud ověřil aktuální zdravotní stav stěžovatele prostřednictvím dvou dotazů na Fakultní nemocnici v Ostravě. Z odpovědi ze dne 23. 8. 2017 vyplynulo, že stěžovatel byl v péči onkologické kliniky od dubna do června 2017, byl léčen chemoterapií s dobrým efektem, v červenci byl operován na urologii (retroperitoneální lymfadenectomie), vedlejší diagnózou je u stěžovatele stav po střelném poranění L páteře (paraparesa DKK), stěžovatel je po rehabilitaci v lázních Darkov. Z odpovědi ze dne 20. 9. 2017 plyne, že stěžovateli byl uložen klidový režim bez fyzické zátěže a delší přesuny jsou nevhodné.

[25] Byť je zdravotní stav stěžovatele nepochybně závažný, krajský soud nepochybil, pokud uzavřel, že z předložených lékařských zpráv nelze dovodit skutečné riziko nelidského či ponižujícího zacházení způsobené přemístěním stěžovatele. Takové riziko by v souladu s výše citovanými kritérii stanovými Soudním dvorem v rozsudku *C. K.* nastalo v případě, že by přemístění mělo pro zdravotní stav stěžovatele značné a nevratné následky. Byť podle zprávy onkologické kliniky je přemístění stěžovatele „*nevhodné*“, toto hodnocení důsledků pro zdravotní stav stěžovatele provedené onkologickou klinikou, nedosahuje závažnosti, která by představovala skutečné riziko porušení čl. 4 Listiny základních práv EU. Z lékařských zpráv nevyplývá, že by přemístění mohlo mít značné a nevratné následky pro zdravotní stav stěžovatele.

[26] V této souvislosti však Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žalovaný bude před případným přemístěním povinen znovu aktuálně a pečlivě posoudit zdravotní stav stěžovatele, neboť zdravotní stav je stavem dynamickým, který se v průběhu i krátké doby může značně změnit (srov. odst. 84 rozsudku *C. K.* poslední větu). Žalovaný bude také povinen dodržet všechny záruky pro kontrolovaný přesun požadované nařízením Dublin

III a prováděcím nařízením, zejm. bude povinen přijmout nutná a vhodná opatření pro přepravu stěžovatele uzpůsobená jeho aktuálnímu zdravotnímu stavu, včetně zdravotnického personálu a nezbytných léků. Žalovaný bude povinen také v dostatečném předstihu informovat SRN o aktuálním zdravotním stavu stěžovatele tak, aby mohlo být jeho přijetí řádně připraveno a byla mu poskytnuta nezbytná zdravotní péče od jeho příjezdu do příslušného členského státu.

[27] Pokud by se v době po vydání nynějšího rozhodnutí do fyzického přemístění stěžovatele jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že by nebylo možné vyloučit porušení čl. 4 Listiny základních práv EU, bude žalovaný povinen výkon rozhodnutí o příslušnosti SRN a přemístění stěžovatele odložit (viz výše odst. [23]).

IV. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[28] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[29] Pro úplnost soud uvádí, že nerozhodoval o odkladném účinku, neboť rozhodl ve věci samé bezprostředně po provedení nezbytných procesních úkonů.

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. prosince 2017

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu